

Literatura Catalana II

Objectius

L'objectiu d'aquesta assignatura és la formació de l'estudiant com a lector competent a través d'una educació literària bàsica que el capaciti per a comprendre el sentit dels textos, per a reconèixer la contribució de la literatura en els processos d'elaboració del coneixement i de l'experiència, i per a interpretar i relacionar els signes que organitzen el món cultural. Així, es tracta d'exercitar l'alumne en la lectura literària a través de l'anàlisi d'una varietat exemplar de textos que permet identificar algunes de les característiques que conformen els gèneres majors en un moment determinat de la seva evolució; i permet també, paral·lelament, proporcionar el coneixement específic de la gènesi literària des d'un context significatiu.

El segment triat (1939-68) correspon a un període caracteritzat per la desfeta cultural de la postguerra immediata i, després dels primers intents de represa, per la progressiva consolidació, en successives etapes, d'algunes plataformes culturals i literàries. Els textos de lectura que presentem, si bé no exhaurixen tota la varietat d'opcions estètiques que ofereix la producció d'aquests anys, mostren en el seu conjunt les tendències literàries més significatives. Unes tendències que responen a diferents orientacions culturals i que són exponent, alhora, de la incidència de les relacions que entre literatura i societat sobre els models i els gèneres. Així els cinc blocs de lectures recullen, a través d'autors i textos representatius, cinc eixos fonamentals de la literatura de postguerra que atenen una diversitat d'aspectes combinats: de l'adaptació d'alguns models i la creació i/o evolució d'altres al predomini d'un gènere en relació amb una tendència estètica o a causa d'unes condicions determinades de producció determinades de producció o de difusió.

Contingut

1. L'adaptació de la poètica postsimbolista.
  - TORRES, M., *La ciutat llunyana*, (1939)
  - CARNER, J., *Dos poemes d'Absència*, (1957)
  - RIBA, C., *Dues elegies d'Elegies de Bierville*, (1943) i un sonet de *Salvatge cor*, (1952).
  - FOIX, J. V., *Tria tres peces de Les irrealis omegues*, (1948) i *On he deixat les claus ...*, (1953).
2. La incidència de l'exili en els models narratius.
  - FERRAN DE POL, L., *Naufragis* (de *La ciutat i el tròpic*, 1956),
  - JORDANA, C. A., *El Rudio i el Pelao*, (1950).
3. El conte. la significació del gènere. Els models literaris "desrealitzats".
  - SARSANEDAS, J., *Mite del monstre gentil*, (de *Mites*, 1954).
  - CALDERA, P., *La ratlla i el desig*, *El principi de la saviesa. Coses de la Providència. L'esperit guia i Quita nit* (de *Cròniques de la veritat oculta*, 1955).
  - PERUCHO, J., *Les aventures de Kosmas i La bella dama Egèria* (d'*Aparicions i fantasmès*, 1968).
4. Les diverses formes del realisme.
  - El realisme "descriptiu": PLA, J., *El carrer estret* [fragment] (1951)
  - El realisme psicològic: RODOREDÀ, M., *Mort de Lisa Sperling*, (de *Vint-i-dos contes*, 1958), *Zerafina i Amor* (de *La meva Cristina i altres contes*, 1967).
  - El realisme existencialista: PEDROLO, M. DE, *Paperam*, (de *Violació de límits*, 1957).
  - El teatre realista: BENET I JORNET, J. M., *Una vella, coneguda olor*, (1964).
  - El "realisme històric": *Tria de poemes de PERE QUART*, *Vacances pagades* (1960) i de *ANDRES ESTELLES*, V., *Llibre de Meravelles*, (1956-58).
  - La "poesia de l'experiència": FERRATER, G., *Tres peces de Da nuces pueris* (1960) i dos de *Meja't una cama* (1962).

5. La construcció dels mites: realitat, imatge i símbol.

ESPRIU, S., Tria de dos poemes de *Cementiri de Sinera* (1946) i *El caminant i el mur* (1954).

VILLALONGA, L., *Mitja hora tard* (d'*El lledoner de la clasta*, 1957).

PORCEL, B., *La lluna i el Cala Llamp* (1963)[capítol XI].

RODOREDA, M., *La plaça del Diamant*, (1962).

Metodologia

La metodologia d'aquest curs prioritza la lectura, comentari i debat dels textos proposats al programa, que aniran acompanyats d'altres materials de suport i d'una bibliografia sumària.

Bibliografia

BALLESTER, J. (1992): *Temps de quarantena (1939-1959)*, Tres i Quatre, València.

BROCH, A. (1985): *Estudi introductori a Poesia catalana. Antologia (1939-1968)*, Edicions 62, Barcelona.

CASTELLET, J. M., MOLAS, J. (1963): *Poesia catalana del segle XX*, Edicions 62, Barcelona.

CENELLES, E. (1981): *Estudi introductori a El conte des de 1939*, Edicions 62, Barcelona.

DIVERSOS (octubre 1977): *La literatura catalana sota el franquisme (1939-1953)*, "L'Avenç", 6.

DIVERSOS (1982): *Literatura de postguerra a Mallorca*, "Randa", 13.

DIVERSOS (Primavera 1991): *Literatura de postguerra al País Valencià*, "Calletra", 10.

FÀBREGAS, X. (1972): *Aproximació a la història del teatre català modern*, Curial, pp. 239-402, Barcelona. (1978): *Història del teatre català*, Millà, pp. 267-336, Barcelona.

FUSTER, J. (1972): *Literatura catalana contemporània*, Curial, Barcelona.

GALLÉN, E. (1985): *El teatre a la ciutat de Barcelona durant el règim franquista (1939-1954)*, Publicacions Institut del Teatre/Edicions 62, Barcelona.

MANENT, A. (1976): *La literatura catalana a l'exili*, Curial, Barcelona.

(1984): *Residència i exili*, dins *Escriptors i editors del noucents*, Curial, 215-266, Barcelona.

MASSOT I MUNTANER, J. (1978): *Cultura i vida a Mallorca entre la guerra i la postguerra (1930-1950)*, PAM, Barcelona.

MIR, G. (1970): *Literatura i societat a la Mallorca de postguerra*, Moll, Palma de Mallorca.

RIQUER, COMAS, MOLAS, DIR. (1987-1988): *Història de la literatura catalana*, vols. X i XI, Ariel, Barcelona.

TERRY, A. (1985): *Sobre poesia catalana contemporània: Riba, Foix, Espriu*, Edicions 62, Barcelona.

TRIADÚ, J. (1978): *Una cultura sense llibertat*, Ayamà, Barcelona.

(1982): *La novel·la catalana de postguerra*, Edicions 62, Barcelona.

(1985): *Poesia catalana de postguerra*, Edicions 62, Barcelona.